

ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG DOTYCZĄCYCH INICJATYWY (bez oceny skutków)

Niniejszy dokument ma na celu poinformowanie opinii publicznej i zainteresowanych stron o pracach Komisji, aby umożliwić im przekazanie informacji zwrotnych i skuteczny udział w konsultacjach.

Zwracamy się do tych grup o przedstawienie opinii na temat przyjętego przez Komisję podejścia do wskazanego problemu i możliwych rozwiązań oraz o przekazanie nam wszelkich istotnych informacji.

TYTUŁ INICJATYWY	Nowe priorytety dotyczące ekoprojektu dla zrównoważonych produktów
WIODĄCA DG ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ	DG ENV (DZIAŁ B.4, Zrównoważone produkty) DG GROW (DZIAŁ I.3, Zielona gospodarka o obiegu zamkniętym) DG ENER (Dział B.3, Budynki i Produkty)
PRAWDOPODOBNY RODZAJ INICJATYWY	Do potwierdzenia.
ORIENTACYJNY TERMIN	I kw. 2024 r. (do potwierdzenia)
INFORMACJE DODATKOWE	https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12567-Inicjatywa-dotyczaca-zrownowazonych-produktow_pl https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13682-Nowe-priorytety-dotyczace-ekoprojektu-dla-zrownowazonych-produktow_pl

Niniejszy dokument jest przeznaczony wyłącznie do celów informacyjnych. Nie przesądza on o ostatecznej decyzji Komisji co do tego, czy inicjatywa ta zostanie zrealizowana, ani o jej ostatecznej treści. Wszystkie opisane tu elementy inicjatywy, w tym jej harmonogram, mogą ulec zmianie.

A. Kontekst polityczny, określenie problemu i analiza zgodności z zasadą pomocniczości

Kontekst polityczny

30 marca 2022 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący [rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów](#). Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów (wniosek dotyczący ESPR, ang. *Regulation on Ecodesign for Sustainable Products*) stanowi realizację zobowiązań podjętych zarówno w [Europejskim Zielonym Ładzie](#), jak i w [planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym](#), i ma na celu dostosowanie ram regulacyjnych UE do bardziej ekologicznej przyszłości oraz zapewnienie, aby produkty wprowadzane na rynek UE stały się coraz bardziej zrównoważone.

Wniosek dotyczący ESPR zmierza do ograniczenia wpływu produktów na środowisko w całym cyklu ich życia oraz poprawę funkcjonowania rynku wewnętrznego UE. Proponuje się w tym celu wykorzystanie podejścia z powodzeniem wprowadzonego w ramach obecnej [dyrektywy 2009/125/WE w sprawie ekoprojektu](#), która ma zastosowanie wyłącznie do produktów związanych z energią. Komisja proponuje objęcie dyrektywą w sprawie ekoprojektu bardzo szerokiego zakresu produktów materialnych oraz wzmocnienie jej przepisów. Umożliwiłoby to ustanowienie na mocy ESPR szeregu dalekosiężnych wymogów dotyczących efektywności i informacji – znanych jako „wymogi dotyczące ekoprojektu” – w odniesieniu do konkretnych grup produktów, aby poprawić obieg zamknięty, efektywność energetyczną i inne aspektów zrównoważenia środowiskowego. W przypadku grup produktów, które mają szereg wspólnych cech, można ustalić zasady horyzontalne. Wniosek umożliwi określenie wymogów dotyczących ekoprojektu w odniesieniu do szerokiego zakresu aspektów, w tym:

- trwałości produktu, możliwości ponownego użycia, ulepszenia i naprawy
- obecności substancji, które utrudniają działanie zgodne z zasadami obiegu zamkniętego
- energii i zasobooszczędności
- zawartości materiałów z recyklingu
- regeneracji produktów i recyklingu
- śladu węglowego i środowiskowego

- wymogów informacyjnych, w tym cyfrowego paszportu produktu.

We wniosku dotyczącym ESPR wyznaczono ogólne ramy dla tych przepisów, a szczegółowe wymogi dotyczące produktów mają zostać określone na późniejszym etapie. Na podstawie kryteriów określonych w art. 16 we wniosku wskazano na potrzebę **ustalenia priorytetów w zakresie wymogów dotyczących produktów** w formie regularnie aktualizowanego planu prac po przyjęciu ESPR.

Aby przygotować się do sprawnego wdrożenia ESPR po jego wejściu w życie oraz zagwarantować, że właściwe priorytety zostaną określone w sposób przejrzysty i sprzyjający włączeniu społecznemu, w [Komunikacie dotyczącym uczynienia zrównoważonych produktów normą](#) zapowiedziano, że Komisja będzie konsultować ze społeczeństwem, jakie powinny być nowe priorytety dotyczące produktów w ramach ESPR.

Konsultacje te koncentrują się na określeniu „nowych” produktów i środków horyzontalnych, które nie wchodzą obecnie w zakres [dyrektywy 2009/125/WE w sprawie ekoprojektu](#) (obejmującej wyłącznie produkty związane z energią). Przyszły plan prac ESPR obejmie zarówno nowe produkty, jak i produkty związane z energią.

Komisja zrealizuje odrębną inicjatywę mającą na celu ustalenia priorytetów w zakresie wymogów dotyczących produktów związanych z energią. Uwzględni ona (między innymi) postępy we wdrażaniu [planu prac w zakresie ekoprojektowania i etykietowania energetycznego na lata 2022–2024](#), który również przyjęto 30 marca 2022 r.

Ponadto, biorąc pod uwagę szeroki zakres ESPR, należy również zauważyć, że niektóre objęte nim produkty będą również podlegać odrębnym przepisom dotyczącym poszczególnych produktów. W przypadku tych produktów ESPR będzie co do zasady miało zastosowanie tylko w sytuacji, gdy aspektów tych produktów związanych ze zrównoważeniem środowiskowym nie będzie można w pełni i odpowiednio uwzględnić w innych instrumentach.

Problem, któremu ma zaradzić inicjatywa

Obecne modele konsumpcji i produkcji nie są zrównoważone, a obecne przepisy UE dotyczące produktów i rynku wewnętrznego nie uwzględniają odpowiednio kwestii zrównoważonego rozwoju. Prowadzi to do coraz bardziej rozbieżnych przepisów krajowych dotyczących zrównoważonego charakteru produktów. Wniosek dotyczący ESPR ma na celu rozwiązanie tego problemu poprzez ustanowienie przepisów dotyczących poszczególnych produktów i przepisów dotyczących grup produktów o wspólnych cechach, aby zagwarantować, że produkty wprowadzane do obrotu w UE będą stawać się coraz bardziej zrównoważone.

Inicjatywa ta jest częścią prac przygotowawczych niezbędnych do określenia, jakie powinny być pierwsze priorytety ESPR. Wyniki będą kształtować pierwszy plan prac po wejściu w życie przepisów ramowych.

Podstawa działania UE (podstawa prawna i analiza zgodności z zasadą pomocniczości)

Podstawa prawna

Podstawę prawną wniosku dotyczącego ESPR stanowi art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (rynek wewnętrzny). Inicjatywa ta jest również pośrednio powiązana z art. 16 wniosku dotyczącego ESPR, odnoszącym się do ustalania priorytetów i planowania, który zobowiązuje Komisję do przyjęcia i regularnego aktualizowania planu prac.

Praktyczna potrzeba działania na poziomie UE

Aspekty pomocniczości i unijnej wartości dodanej ESPR opisano szczegółowo [w uzasadnieniu wniosku dotyczącym ESPR](#), a także w powiązanej [ocenie skutków](#). Podsumowując, aby ograniczyć obecny wpływ produktów na środowisko, zapewnić zharmonizowany i dobrze funkcjonujący rynek wewnętrzny we wszystkich państwach członkowskich oraz równe warunki działania dla przedsiębiorstw działających na rynku wewnętrznym, konieczne jest wprowadzenie wspólnego zbioru przepisów. Przepisy powinny obejmować wymogi dotyczące produktów oraz spoczywający na producentach obowiązek dostarczania użytkownikom wiarygodnych informacji. Bez skutecznej inicjatywy na szczeblu UE problemy wskazane w ocenie skutków nie zostaną w pełni i spójnie rozwiązane w całej UE. Choć uregulowanie kwestii zrównoważenia środowiskowego produktów na szczeblu krajowym (które ma już miejsce w niektórych państwach członkowskich) przynosi pewne korzyści z punktu widzenia ochrony środowiska, brak ogólnounijnych przepisów nieuchronnie spowoduje dalszą fragmentację rynku wewnętrznego i jeszcze bardziej utrudni konsumentom wybór.

B. Co ma osiągnąć inicjatywa i w jaki sposób?

Aby zapewnić właściwe wdrożenie ESPR, Komisja rozpoczęła prace przygotowawcze, aby określić, jakie powinny być produkty priorytetowe i środki horyzontalne objęte ESPR.

Celem tych konsultacji jest uzyskanie przez Komisję informacji zwrotnych na niżej wymienione tematy:

- czy produkty i środki horyzontalne, które zostały określone jako potencjalnie priorytetowe w ramach ESPR są najlepsze;
- które z tych produktów powinny zostać potraktowane priorytetowo;
- najistotniejszy(-e) aspekt(-y) dla każdego produktu/środka horyzontalnego, który(-e) należy rozwiązać w ramach ESPR;
- szacowany potencjał poprawy aspektów produktu określonych we wniosku dotyczącym ESPR z punktu widzenia ochrony środowiska, w podziale na produkt/środek horyzontalny;
- poziom szczegółowości charakteryzujący wymogi, które należy określić w ESPR dla każdego produktu /środka horyzontalnego (tj. poziom, na którym należy ustanowić przepisy);
- (ogólne) aspekty środowiskowe i aspekty dotyczące obiegu a zamkniętego powiązanych łańcuchów wartości; sposób funkcjonowania łańcuchów wartości; najlepszy sposób na zapewnienie, aby przyszłe przepisy w ramach ESPR były technicznie wykonalne i mogły zostać wdrożone.

Konsultacje przeprowadzone w ramach tej inicjatywy opierają się na wstępnych ocenach przeprowadzonych przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji (zob. [tutaj](#)). W kontekście tych wstępnych ocen oraz przyjmując art. 16 wniosku dotyczącego ESPR za kluczowy punkt wyjścia metodologicznego, przeanalizowano między innymi szereg produktów i środków horyzontalnych, w oparciu o ocenę ich wpływu na środowisko, zrównoważony rozwój i obieg zamknięty, a także możliwość poprawy aspektów produktu oraz zakres, w jakim istnieją luki regulacyjne. Na tej podstawie określono szereg **nowych produktów** (w tym **12 produktów końcowego przeznaczenia** i **7 produktów pośrednich**) oraz środki horyzontalne jako potencjalnie odpowiednie do pierwszego działania w ramach ESPR:

- **Produkty końcowego przeznaczenia:** *Wyroby włókiennicze i obuwanie Meble; Wyroby ceramiczne; Opony; Detergenty; Materace łóżkowe; Smary; Farby i lakiery; Produkty kosmetyczne; Zabawki; Sieci rybackie i narzędzia połowiowe; Pochłaniające środki higieniczne;*
- **Produkty pośrednie:** *Żelazo i stal; Metale nieżelaznych; Glin; Chemikalia; Tworzywa sztuczne i polimery; Papier, masa celulozowa i tektura; Szkło;*
- **Środki horyzontalne:** *Trwałość; Możliwość recyklingu: Materiał pokonsumencki pochodzący z recyklingu. (W odniesieniu do każdego środka horyzontalnego proponuje się potencjalne przepisy, za pomocą których można by te środki stosować.)*

Niniejsza analiza jest wstępna i nie wiąże Komisji: pozostaje to bez uszczerbku dla ostatecznego wykazu produktów zawartego w pierwszym planie prac ESPR. Założenia i ustalenia nadal podlegają korekcie i dalszemu przeglądowi.

Prawdopodobne skutki

W [ocenie skutków](#) ESPR oszacowano potencjalne korzyści wynikające z rozszerzenia zakresu produktu. Aby zoptymalizować potencjalne korzyści przy użyciu dostępnych zasobów, należy określić, które produkty mają największy potencjał poprawy. Przeprowadzona analiza wskazuje na potencjalną poprawę w podziale na kategorie oddziaływania.

Celem tych prac przygotowawczych jest pomoc w określeniu właściwych priorytetów działań w ramach ESPR w celu osiągnięcia jak największego wpływu.

Monitorowanie w przyszłości

Pierwszy plan prac, po przyjęciu, powinien służyć jako kluczowe narzędzie monitorowania w ramach ESPR, ponieważ będzie zawierał wykaz produktów i środków horyzontalnych, w odniesieniu do których można dokonać analizy porównawczej postępów regulacyjnych.

Komisja określiła kilka potencjalnych wskaźników monitorowania postępów i osiągnięć w ramach instrumentu ESPR, jak określono w ocenie skutków finansowych regulacji towarzyszącej wnioskowi¹. Obejmują one:

- *liczbę grup produktów objętych aktami delegowanymi na podstawie ESPR;*
- *szacunkową zmianę zużycia energii, efektywności energetycznej oraz zużycia wody i efektywności w*

¹ Zob. „Wskaźniki wykonania”, sekcja 1.4.4, ocena skutków finansowych regulacji, COM(2022) 142 final.

odniesieniu do odpowiednich produktów podlegających regulacji; - średni okres użytkowania odnośnych produktów regulowanych i wskaźnik wykorzystania materiałów w obiegu zamkniętym. Wniosek dotyczący ESPR przewiduje również ocenę postępów po ośmiu latach od rozpoczęcia stosowania przepisów i zobowiązuje Komisję do opublikowania sprawozdania z ustaleń.
C. Lepsze stanowienie prawa
Ocena skutków
Komisja przeprowadziła ocenę skutków przed przyjęciem wniosku dotyczącego ESPR. Komisja nie planuje przeprowadzenia dalszej oceny skutków inicjatywy, która ma pomóc we wdrażaniu ESPR. Komisja przygotowuje szczegółowe oceny skutków przed przyjęciem wszystkich przepisów szczegółowych i horyzontalnych w ramach ESPR.
Strategia konsultacji
Na pierwszym etapie Komisja zasięga opinii społeczeństwa w ramach tych konsultacji publicznych, w szczególności poprzez otrzymane odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu (zob. link na stronie poświęconej konsultacjom). Kwestionariusz będzie dostępny we wszystkich językach przez 12 tygodni. Odpowiedzi na pytania otwarte można udzielać w dowolnym z 24 języków urzędowych UE. Wyniki zostaną ocenione po zakończeniu okresu konsultacji, a Komisja opublikuje sprawozdanie podsumowujące, a następnie bardziej szczegółowe sprawozdanie zbiorcze. Wyniki zostaną wykorzystane w przygotowaniu nowych priorytetów odnośnie produktów w zakresie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów. Po pierwszych konsultacjach internetowych Komisja przeprowadzi ukierunkowane konsultacje zaplanowane na drugi kwartał 2023 r. Ponadto w ramach kontynuacji udanego Forum Konsultacyjnego utworzonego na mocy obowiązującej dyrektywy w sprawie ekoprojektu, po wejściu w życie ESPR zostanie utworzone Forum ds. Ekoprojektu. Państwa członkowskie i wszystkie zainteresowane strony, takie jak przedstawiciele przemysłu, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz przedstawiciele zawodów rzemieślniczych, związki zawodowe, handlowcy, sprzedawcy detaliczni, importerzy, grupy ochrony środowiska i organizacje konsumenckie, będą reprezentowane w ramach Forum w sposób zrównoważony. Ponieważ jednym z zadań Forum ds. Ekoprojektu będzie dostarczanie Komisji wiedzy fachowej na temat planu prac, wyniki tych konsultacji będą miały szczególne znaczenie dla prac Forum. Ponadto, jak określono we wniosku dotyczącym ESPR, Komisja przeprowadzi dalsze rundy konsultacji i szczegółowych ocen skutków przed przyjęciem wszystkich przepisów szczegółowych i horyzontalnych w ramach ESPR. Stworzy to dodatkowe możliwości dokonania oceny.
Powody prowadzenia konsultacji
Celem niniejszych konsultacji jest zasięgnięcie opinii ogółu społeczeństwa i zainteresowanych stron na temat priorytetów przyszłego ESPR, dopracowanie wstępnych ocen dokonywanych przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji, wyeliminowanie luk informacyjnych, pomoc w osiągnięciu konsensusu w sprawie przyszłych działań w ramach ESPR oraz pomoc w przygotowaniu do sprawnego wdrożenia po jego wejściu w życie.
Grupa docelowa
Konsultacje mogą być interesujące dla ogółu społeczeństwa, organów, zainteresowanych stron z branży, pracowników naukowych, organizacji pozarządowych i organów normalizacyjnych, zarówno w UE, jak i poza nią. Zgodnie ze strategią Komisji Europejskiej „lepsze stanowienie prawa”, polegającą na opracowywaniu inicjatyw opartych na najlepszej dostępnej wiedzy, zachęcamy naukowców, organizacje akademickie i stowarzyszenia naukowe dysponujące wiedzą fachową w dziedzinach technologii i polityki związanych z inicjatywą do przedkładania opublikowanych i wstępnych badań naukowych, analiz i danych. Szczególnie interesują nas opinie podsumowujące obecny stan wiedzy w tej dziedzinie.